

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ
KURUMSAL GERİ BİLDİRİM RAPORU

DEĞERLENDİRME TAKIMI

Prof. Dr. Uğur Kölemen (Başkan)

Prof. Dr. Tüzin Baycan (Değerlendirici)

Doç. Dr. Oytun Okan Şenel (Değerlendirici)

Cuma Ay (Değerlendirici)

Prof. Dr. Mehmet Rıfat Vural (Gözlemci)

17.01.2018

KURUMSAL GERİ BİLDİRİM RAPORU'NUN İÇERİĞİ

ÖNSÖZ

1. Giriş

- 1.1 Kurumsal Dış Değerlendirme Süreci
- 1.2 Kuruma İlişkin Bilgiler
- 1.3 Değerlendirme Süreci

2. Kalite Güvence Sistemi

3. Eğitim-Öğretim

4. Araştırma ve Geliştirme / Toplumsal Katkı

5. Yönetim Sistemi ve Kurumsal Karar Alma Süreci

6. Sonuç, Değerlendirme ve Öneriler

ÖNSÖZ

Bingöl Üniversitesi, Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun 2017 yılı Kurumsal Dış Değerlendirme Programı kapsamına alınmış ve üniversitenin değerlendirme takımımız tarafından gerçekleştirilen saha ziyareti süreci 15.11.2017 tarihinde tamamlanmıştır.

Bingöl Üniversitesi'nin Kurumsal Dış Değerlendirme sürecine ilişkin olarak hazırlanan bu rapor, üniversitenin eğitim, araştırma ve topluma hizmet faaliyetlerinin, akademik, idari ve yönetsel süreçlerinin kalite güvence sistemi ile ilişkisini ve 2016 yılında kazanılmış olan "Tarım ve Havza Bazlı Kalkınma" alanında ihtisaslaşma misyonuna ilişkin çalışmaları ele almakta olup saha ziyaretine, iç ve dış paydaşlar ile görüşmelere ve elde edilen belgelere dayalı olarak hazırlanmıştır. Raporda, iç ve dış paydaşlarla yapılan toplantılarda edinilen bilgilerin yanı sıra performans göstergeleri, stratejik plan, kurum iç değerlendirme raporları ve Bingöl Üniversitesi'nin sunmuş olduğu çok sayıda doküman göz önüne alınmıştır. İşbu rapor, ön değerlendirme, ön ziyaret, saha ziyareti ve üniversitenin strateji ve diğer dokümanlarının değerlendirilmesi sonrasında hazırlanmıştır.

Yapılan değerlendirmelerle üniversitenin güçlü ve gelişmeye açık yönleri belirlenmiş, tüm takım üyeleri tarafından mutabık kalınan yönler maddeler halinde sunulmuştur.

Yurdumuzda kalite ve kurumsal değerlendirme süreçlerinin başlatılmasında önemli rolü ve emeği bulunan Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'na, süreçleri iyi bir organizasyonla başarılı bir şekilde yürüten ve koordine eden Yükseköğretim Kalite Kurulu Başkanlığı'na, gerçekleştirdiğimiz ziyaretler süresince değerlendirme takımı üyeleri olarak bizlere göstermiş oldukları ilgi, nezaket ve paylaşımcı yaklaşımlarından dolayı başta Bingöl Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. İbrahim Çapak olmak üzere rektör yardımcıları, genel sekreter, birim yöneticileri, kalite komisyonu üyeleri, üniversitenin tüm akademik ve idari personeli ile öğrencilerine ve dış paydaşlarına teşekkür ederiz.

Bingöl Üniversitesi
Kurumsal Dış Değerlendirme Takımı

1. Giriş

1.1 Kurumsal Dış Değerlendirme Süreci

Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği kapsamında 2017 yılı içerisinde dış değerlendirme takvimine alınan Bingöl Üniversitesi'ne, Rektör Prof. Dr. İbrahim Çapak ile Dış Değerlendirme Takım Başkanı Prof. Dr. Uğur Kölemen arasında yapılan görüşmeler sonucunda belirlenen program çerçevesinde 09.10.2017 tarihinde ön ziyaret, 12-15.11.2017 tarihleri arasında da saha ziyareti yapılmasına karar verilmiştir.

Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun yapmış olduğu görevlendirme sonrasında Takım Başkanı Prof. Dr. Uğur Kölemen aracılığıyla iletişime geçen değerlendirme takım üyeleri Prof. Dr. Tüzin Baycan (Değerlendirici), Doç. Dr. Oytun Okan Şenel (Değerlendirici), Cuma Ay (Değerlendirici) ve Prof. Dr. Mehmet Rıfat Vural (Gözlemci) tarafından Bingöl Üniversitesi'ne ait 2015 ve 2016 kurum iç değerlendirme raporları ve kurum web sitesi incelenerek, gereksinim duyulan ek belgelerin kurumdan temin edilmesi sağlanmıştır.

Değerlendirme takımının Bingöl Üniversitesi ile karşılıklı mutabık kalarak hazırladığı program çerçevesinde 09.10.2017 tarihinde üniversiteye yapılan ön ziyarette gerçekleştirilen takım toplantısında takım üyeleri arasında görev paylaşımı yapılmış ve ziyaret süreçleri planlanmıştır. Yapılan ön ziyaret, görüşme ve toplantılar sonrasında, Bingöl Üniversitesi Kurumsal Dış Değerlendirme saha ziyareti programı kesinleştirilmiştir.

12-15.11.2017 tarihleri arasında gerçekleştirilen saha ziyareti süresince, gün içinde yerinde inceleme ve toplantılarla geçen değerlendirme süreci, akşamları gün içinde yapılan ziyaret ve toplantıların değerlendirilmesi ve rapor yazılması çalışmaları ile devam etmiştir. Kurumsal Dış Değerlendirme süreci kapsamında Bingöl Üniversitesi'nin akademik ve idari yapısına dönük yerinde incelemeler yapılarak kurumun araştırma-geliştirme, eğitim-öğretim, yönetim sistemi ve kalite güvence sistemi ile ihtisaslaşma süreci değerlendirilmiştir.

Bingöl Üniversitesi Üst Yönetimi tarafından yapılan başarılı bir organizasyon, sağlanan lojistik destek ve paydaşların aktif katılımı ile Bingöl Üniversitesi Kurumsal Dış

Değerlendirme süreci etkin bir şekilde yürütülerek planlanan süre içinde tamamlanmış ve saha ziyareti, değerlendirme takımının temel bulgularını içeren “Saha Ziyareti Çıkış Bildirimi”nin okunması ile son bulmuştur.

1.2 Kuruma İlişkin Bilgiler

Bingöl Üniversitesi, 29.05.2007 tarih ve 26536 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 5662 sayılı kanunla kurulmuştur. Üniversitenin çekirdeğini, 1983 yılında Fırat Üniversitesi’ne bağlı olarak kurulan Bingöl Meslek Yüksekokulu oluşturmuştur. Bingöl Üniversitesi 8 fakülte, 2 yüksekokul, 5 meslek yüksekokulu ve 4 enstitü ile eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmektedir. Bingöl Üniversitesi’nde 34 profesör, 26 doçent, 147 yardımcı doçent, 113 öğretim görevlisi, 210 araştırma görevlisi, 20 okutman, 2 uzman, 287 idari personel görev yapmakta; 6109 ön lisans, 8316 lisans, 932 lisansüstü, toplam 15357 öğrenci öğrenim görmektedir.

1.3 Değerlendirme Süreci

Kurumsal Dış Değerlendirme Takımı’nın gerçekleştirdiği ön ziyaret programı kapsamında 08.10.2017 tarihinde Bingöl Üniversitesi’nde yapılan toplantıda takım üyeleri bir araya gelerek üniversiteye ilişkin bulgularını birbiriyle paylaşmış ve hazırlanmış olan 2015 ve 2016 yılına ait Kurum İç Değerlendirme Raporlarının genel değerlendirmesini yapmıştır. Bu kapsamda kurumdan talep edilecek olan ek belgeler belirlenmiş, takım üyeleri arasında görev paylaşımı yapılmış, ön ziyaret süresince paydaşlara sorulacak olan soruların çerçevesi belirlenmiş ve ön ziyaret programının ayrıntıları kararlaştırılmıştır. Bu ilk takım toplantısını takiben rektör, rektör yardımcıları, genel sekreter ve kurumdan gelen diğer ilgililer ile tanışma toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Ön ziyaret, 09.10.2017 tarihinde Bingöl Üniversitesi yerleşkesinin gezilmesiyle başlamıştır. Kurumun idari ve akademik birimleri ile ortak kullanıma yönelik tesis ve altyapıları hakkında bilgi alınan yerleşke turu sonrasında sırasıyla Bingöl Üniversitesi Üst Yöneticileri ve Kalite Komisyonu ile birer toplantı yapılmıştır. Toplantılarda,

katılan iç paydaşlara Dış Değerlendirme süreci ile ilgili bilgilendirme yapıldıktan sonra, kurum hakkında değerlendirme takımının önceden hazırlamış olduğu sorular çerçevesinde bilgi alınmış ve saha ziyaretinde talep edilecek olan belgelerin listesi iletilmiştir. Rektör ile yapılan görüşme sonrasında ön ziyaret tamamlanmıştır.

Bingöl Üniversitesi Dış Değerlendirme saha ziyareti, 12.11.2017 tarihinde Değerlendirme Takım Üyeleri'nin üniversite yerleşkesine ulaşmasıyla başlamıştır. Takım üyelerinin kendi arasında yaptığı toplantıda, belge inceleme ve ön ziyaret sonrasında elde edilen bulgular paylaşılarak, kurumsal dış değerlendirme ölçütleri çerçevesinde değerlendirilmiştir. Daha önce yapılmış olan görev dağılımı kapsamında hazırlanmış olan taslak sorular bir araya getirilerek, takımın ziyaret stratejisi belirlenmiştir. Akşam yemeğinde üniversite üst yönetimi ile bir araya gelinerek değerlendirme sürecine ilişkin ayrıntılar konuşulduktan sonra, değerlendirme takımı bir kez daha toplanarak üniversitenin kalite güvence sistemi, yönetim sistemi, eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme ve ihtisaslaşma sürecine ilişkin bulgularını değerlendirmiş ve saha ziyareti hazırlıklarını tamamlamıştır.

Saha ziyaretinin birinci günü olan 13.11.2017 tarihinde rektör ile yapılan toplantıda üniversitenin kalite süreçlerine ilişkin olarak değerlendirme takımının tereddüte düştüğü konular genel olarak paylaşılmıştır. Senato ve yönetim kurulu üyeleri ile kalite komisyonunun katılımıyla gerçekleştirilen ikinci toplantıda, komisyon tarafından yapılan ayrıntılı sunumun ardından kurumun stratejik hedefleri, sürekli iyileştirme yaklaşımı, kalite süreçleri, yönetsel yaklaşımı ve paydaşların süreçlere katılımıyla ilgili soru-cevap tabanlı bilgi paylaşımı yapılmıştır. İdari birim yöneticileri ile yapılan toplantıda, kalite süreçlerinin paydaşlara yayılımı, idari birimlerin hedefleri, hedeflerin kurum stratejik hedefleri içindeki yeri hakkında bilgi alınmış ve idari birimlerin planlama, uygulama, kontrol etme ve önlem alma süreçlerini ne oranda gerçekleştirdikleri değerlendirilmiştir. Üniversitenin Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler ve Yaşayan Diller Enstitüsü yöneticileri ile yapılan toplantıda, kalite süreçlerinin genel değerlendirmesi yapılarak, eğitim programlarının içerikleri ve revizyon çalışmaları hakkında bilgi alınmıştır. Toplantıda, enstitülerin Ar-Ge faaliyetleri ve sürekli

iyileştirme yaklaşımı hakkında da değerlendirme yapılmıştır. Toplantı sonrasında, Bingöl'ün Genç ilçesinde bulunan Genç Meslek Yüksekokulu'na bir ziyaret gerçekleştirilmiş ve öğle yemeği süresince öğrenci yemekhanesinde öğrencilerle görüşülmüştür. Genç Meslek Yüksekokulu müdürü, müdür yardımcısı ve bölüm başkanları ile yapılan toplantının ardından, Bingöl Üniversitesi yerleşkesine dönülerek görüşmelere devam edilmiştir. Araştırma birim yöneticileri ile yapılan toplantıda Bingöl Üniversitesi'nin araştırma stratejileri ile, ihtisaslaşma kapsamında yapılan çalışmalar hakkında detaylı bilgiler alınmıştır. Günün son toplantısı, Bingöl Üniversitesi'nin dış paydaşları ile gerçekleştirilmiştir. Bingöl Valisi'nin yanı sıra kamu kurum ve kuruluşlarının ve sivil toplum örgüt yöneticilerinin hazır bulunduğu toplantıda, paydaşların üniversitenin süreçleriyle ilgili farkındalığı, ortak çalışmaları, ihtisaslaşma sürecindeki katkıları ile, gelecek hedeflere yönelik planlamaları görüşülmüştür. Birinci gün programı, değerlendirme takım üyelerinin kendi aralarında yaptığı toplantıda ilk gün izlenimlerini paylaşması, ikinci gün ziyaretini planlaması ve çıkış bildirimini taslağını hazırlamaya başlaması ile son bulmuştur.

Dış Değerlendirme saha ziyaretinin 14.11.2017 tarihindeki ikinci gününde Bingöl Üniversitesi'nin Ziraat, Veteriner ve Fen Edebiyat Fakültesi'nin dekan, dekan yardımcısı ve bölüm başkanları ile ayrı ayrı yapılan görüşmeler sonrasında sırasıyla üniversitenin tüm akademik birimlerinden seçilen akademisyenlerle, tüm yüksekokul ve meslek yüksekokulu yöneticileri ile, yüksekokul ve meslek yüksekokullarından seçilen akademik personel ile toplu görüşmeler yapılmıştır. Üniversitenin tüm bölümlerinden lisans, yüksek lisans ve doktora programlarına kayıtlı öğrenciler arasından seçilen Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerle yapılan görüşme sonrasında, idari birimlerden seçilen personel ile görüşülmüştür. İkinci gün görüşmeleri, Bingöl Üniversitesi'nin ihtisaslaşma sürecine ilişkin çalışmaları yürüten Pilot Üniversite Koordinasyon Merkezi (PİKOM) yöneticileri ile yapılan toplantı sonrasında, takım üyelerinin kendi aralarında yaptığı toplantıda tüm bulguların değerlendirilmesi ve çıkış bildirimini hazırlıklarının tamamlanması ile son bulmuştur.

Saha ziyaretinin üçüncü gününde rektör ile yapılan toplantıda çıkış bildirimine ilişkin hususların paylaşılmasından sonra, rektör ve davet edilen kurum yetkililerinin yer aldığı geniş katılımlı toplantıda Çıkış Bildirimi okunmuş ve saha ziyareti tamamlanmıştır.

Saha ziyaretini takiben, takım üyelerinin ortak çalışması ile Kurumsal Geri Bildirim Raporu (KGBR) hazırlanmıştır.

2. Kalite Güvence Sistemi

Bingöl Üniversitesi'ne gerçekleştirilen dış değerlendirme ziyaretleri süresince üniversitenin dinamik bir yönetim yapısına sahip olduğu, süreç iyileştirmelerine yönelik kurumsal refleksin hızlı olduğu, ancak önceki yönetim döneminde hazırlanmış olan stratejik plan kapsamında hareket edildiği ve yeni stratejik plan çalışmaları henüz tamamlanmadığı için, Kurum İç Değerlendirme Raporu'nda (KİDR) ifade edilen misyon, vizyon ve stratejik hedefleri ile yapılan inceleme ve saha ziyareti görüşmelerinde elde edilen bulgular arasında uyumsuzluklar bulunduğu, Kalite Süreçlerinin Yaygınlaştırılması ve Kalite Güvence Sistemi'nin kurulması ile ilgili çalışmalarının henüz başlangıç aşamasında olduğu, Kalite Komisyon Üyeleri ve Birim Kalite Temsilcilerinin ortak bir yaklaşımının bulunmadığı tespit edilmiştir.

Kurumun sunduğu bilgi ve belgeler üzerinden yapılan değerlendirmelerde, Kurum İç Değerlendirme Raporunda (KİDR), stratejik planda (SP) ve web sayfasında farklı misyon ve vizyonların ortaya konulduğu, bu nedenle kurumsal duruş, öncelikler ve tercihler konusundaki pozisyonun iyi bir şekilde yansıtılmadığı görülmüştür. Kurumun saha ziyareti sürecinde ortaya koyduğu görünüm, belge inceleme sürecinde edinilen izlenimin çok daha üzerindedir. Kurumun, web sayfasında ilan edilmiş bir kalite politikası mevcut olmakla birlikte kalite süreçlerinin üniversite içerisinde yaygınlaştırılmasına yönelik bir plan dâhilinde uygulamaların yapılmadığı tespit edilmiştir.

Bingöl Üniversitesi'nin 2013-2017 Stratejik Planı ile Performans Programı'nda yer alan performans göstergeleri arasında ilişki kurularak iyileştirme süreçlerinin izlendiği

görülmektedir. Kurumun belirlediği amaç, hedef ve performans göstergelerine ulaşıp ulaşılmadığını izlemek için stratejik planda belirlenen yıllık bazlı performans izleme için “Kamu İdarelerince Hazırlanacak Performans Programları Hakkında Yönetmelik”ten faydalanılmaktadır. Kurumun yıllık performans göstergelerinin gerçekleşme sonuçları ve hedeflerin gerçekleşip gerçekleşmediği, ayrıca “Performans ve İdare Faaliyet Raporları” ile izlenmektedir. Kurum, Stratejik Plan (SP), Performans Programı (PP) ve bütçe arasındaki ilişkiyi fonksiyonel bir şekilde kurmasına rağmen, SP ve PP’de yer alan performans göstergeleri ile kalite güvencesi süreçleri arasındaki ilişkiyi iyi bir biçimde kuramamıştır. Bu sonucun kurumun kalite süreçlerini eski stratejik plan üzerinden değerlendirmesinden kaynaklandığı anlaşılmıştır. Öte yandan, saha ziyareti sırasında yapılan görüşme ve toplantılarda, kurumun üstlendiği yeni misyon ve vizyon kapsamında Bölgesel Gelişme Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşması Programı çerçevesinde ulusal ve kurumsal hedeflere bağlı olarak yeni bir 2018-2022 stratejik plan hazırladığı ve ilgili bakanlığa sunduğu ve bu planda eksikliklerin giderildiği ifade edilmiştir. 5018 sayılı “Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu” özellikle kamu idarelerinin orta ve uzun vadeli amaçlar ile temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini ve bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımları gibi konuları içermektedir. Kurum, yeni stratejik plan hazırlıklarında da bu hususları dikkate aldığını belirtmiştir. Kurumun Kalite Güvence Sistemi, Yönetim Sistemi, Eğitim-Öğretim, Araştırma-Geliştirme ve Toplumsal Katkı süreçlerinde **Planla, Uygula, Kontrol Et ve Önlem Al (PUKÖ)** döngüsünü tamamlayamadığı, özellikle kontrol ve önlem basamaklarında uygun şekilde kurgulanmış bir sisteme gereksinim duyulduğu görülmüştür. Bundan sonraki süreçte, kurumun kalite komisyonu ve diğer birim kalite temsilcilerinin sıklıkla bir araya gelerek üniversitenin kalite güvence sistemini sürekli kılacak şekilde ölçme ve değerlendirmeler temeline dayanan planlamalar yapması yararlı olacaktır.

Kurum, hedeflerine ulaşabilmek için stratejiler belirlemek, geliştirmek, uygulamak ve sonuçlarını değerlendirmek amacıyla stratejik yönetim sürecini benimsemiştir. Alt yapı yatırımlarının halen yürürlükte olan 2013-2017 Stratejik Planı’na göre gerçekleştirildiği

kurum tarafından beyan edilmiştir. Bununla birlikte, kurumun web sayfasında faaliyet raporları, performans programları ve kurumsal mali durum ve beklentileri raporlarının kısmen eksik olması dolayısıyla kurumsal hafıza ve kurum kültürünün sürekliliğinin gelişmeye açık bir yön olarak görüldüğü sonucuna varılmıştır.

Kurumda bölgesel kalkınma odaklı misyon farklılaşması ve ihtisaslaşması programına ilişkin yaklaşım benimsenmiştir. Buna yönelik olarak kurum, tarım ve havza bazlı kalkınma amacı ile iyileştirme çalışmalarına özellikle önem vermektedir. Bu kapsamda önemli bir motivasyona sahip olan kurum, yeni hazırlanan stratejik planda da bu projeyi ön plana çıkardığını ve bu stratejiye uygun olarak da, hedef ve performans kriterleri belirlediğini ifade etmiştir. Bu projeye destek olacak şekilde üniversitenin ihtisaslaşması alanına daha uygun öğretim elemanı istihdamı ve bu alana yönelik teşvik edici hususlar (ihtisaslaşma alanı ile ilgili projelere öncelik verilmesi vb.) ayrıca dikkat çekmektedir. Kurumun söz konusu projesi güçlü yanı olarak görülmektedir.

Kurumda, uluslararasılaşma ile ilgili bir yaklaşım görülmüş olmasına rağmen daha fazla sayıda uluslararası öğretim elemanı ve öğrenci değişimi yapılması girişimlerinin özellikle ihtisaslaşma alanı öne çıkarılarak artırılması yararlı olacaktır. Kurumun uluslararasılaşma alanındaki çalışmaları Erasmus ve Mevlana programı yoluyla yapılmaktadır, ancak kurumun Uluslararası Ofis web sayfasının İngilizce versiyonunda Farabi ve Mevlana programlarına ait bilgiler bulunmamaktadır.

Kurumda kalite sürecine yönelik uygulanan anket sistemi tüm birimlerde yaygınlaşmamıştır. Yapılan az sayıda anketlerin sonuçlarının nasıl değerlendirildiği, sonuçlarının nasıl kullanıldığı ve yapılan/yapılacak iyileştirmelere ilişkin geri bildirimlerin ne olduğu ise belirlenmemiştir. Kurum yönetimi akredite olmak isteyen bütün bölüm ve programları teşvik etmektedir. Kurum Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü'nden Toprak-Bitki Analiz Laboratuvarları Yetkilendirme Belgesi almıştır. Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu ISO 9001 Kalite Belgesi almıştır. Bazı birimlerde ise akreditasyon çalışmaları hazırlık aşamasındadır.

Kurumda, ön lisans, lisans ve lisansüstü tüm öğrencilere yönelik akademik danışmanlık sistemi bulunmakta olup ÜBYS sistemi üzerinden “Öğrenci Yönetim Sistemi” ile yapılmaktadır. Bununla ilgili “Öğrenci Danışmanlığı Yönergesi” de mevcuttur. Atanan danışmanlar öğrencinin öğrenim hayatı boyunca öğrencilere yardımcı olmaktadır. Diğer taraftan gerek lisans bitirme projesi gerekse lisansüstü tez çalışmaları için de ayrıca danışman atama işlemleri yine mevcut yönerge ve yönetmeliklere göre yapılmaktadır. Bununla birlikte, kuruma gelen öğrencilerin kalitesini iyileştirmek için alınan önlemlerde iç ve dış paydaşların görüşlerinin alınması yoluna gidilmesi yararlı olacaktır. Kurum tarafından mezunları izleyecek bir sistem bulunmaktadır. Fakat sistem henüz etkin olarak kullanılamamaktadır. Bu yüzden mezunların istihdam verilerinin kurumun yol haritasına nasıl etki ettiği ile ilgili bir kanıtla rastlanmamıştır. Kayıtlar tutulmakla birlikte bununla ilgili sistematik bir veri tabanı henüz oluşturulamamıştır.

Kalite sistemi performansı ile ilgili olarak öğrenci-öğretim üyesi veya öğretim elemanı dengesinin kurulması önemlidir. Kurumda bu dengenin henüz kurulamadığı yapılan görüşmeler ve incelemeler ile belirlenmiştir. Yeni kurulan bir üniversite olmanın doğal süreci olarak görülen bu dengesizliğin zamanla düzeltilmesine gereksinim duyulduğu görülmektedir. Kalite güvence sistemi gereği kurumun eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme vb. için kütüphane ve fiziksel olanakların yeterliliğinden ve etkin olarak kullanıldığından emin olunacak mekanizmayı geliştirmesi yararlı olacaktır.

Rektör başkanlığında kurulan kalite komisyonunun yetki, görev ve sorumlulukları ile organizasyon yapısı tanımlıdır. Kurum bu husus ile ilgili Kalite Komisyonu Çalışma ve Usul Esasları'nı 26 Mayıs 2016 tarih ve 2016/7 sayılı senato kararı ile belirlemiştir. Bu usul ve esaslar kurum web sayfasında da yer almaktadır. Bu komisyon kurumun stratejik planı ve hedefleri doğrultusunda, idari ve akademik faaliyetleri de içerecek şekilde bir kalite güvence sistemi kurmak, kalite göstergelerini tespit etmek, YÖK Kalite Kurul Esasları'na göre hareket etmek ve yaptığı çalışmalar neticesinde ortaya çıkan hususları senato onayına sunmakla yükümlüdür. Ayrıca, bu komisyon iç ve dış değerlendirme çalışmalarından da sorumludur. Üniversite web sayfası ana menüsünde, ayrıca “kalite” ile ilgili bir sekme bulunmaktadır. Kurumun kalite sayfasında kalite politikası

açıklanmaktadır. Bu başlık altında kalite çalışmaları ile ilgili hususlar yer almaktadır. Kalite ile ilgili çalışmalarının yayınlandığı bir web sayfası bulunmakla birlikte sayfanın kuruluşu çok yeni olduğu için bu zamana kadar yapılan çalışmaların kamuoyuyla paylaşımı noktasında eksiklikler bulunmaktadır. Bundan sonra kalite süreçleri ile ilgili yapılan toplantı sonuçlarının ve buna ilişkin bilgilerin web sayfası üzerinden şeffaflık ilkesine istinaden üniversite içi ve dışı kamuoyu ile paylaşılacak şekilde tasarlanması yararlı olacaktır. Buna ilaveten, kuruma özgü kalite odaklı Akademik Birim Kalite Komisyonları oluşturulmuştur. Fakat Kalite Güvence Sistemi'nin üniversitenin geneline henüz tamamen yaygınlaştırılmadığı ve birimler arası kopuklukların yaşandığı da görülmektedir. Sonuç olarak, üst akademik –yönetim kadrosunun, göreve, çok yakın bir geçmişte atanmış olmasının bu sonuçta önemli bir etken olduğu ve komisyonların henüz yeterince etkin olmadığı, etkinliklerin arttırılmasıyla ilgili sürecin devam ettiği tespit edilmiştir.

Kurum, iç ve dış paydaşlarını tanımlamış ve stratejik paydaşlarını belirlemiştir. Kurum dış paydaşlarıyla yakın iletişim halindedir ve paydaşların kurumla ilgili farkındalık düzeyi yüksektir. Kurumda yapılan toplantılarla yerel yönetimler, sivil toplum örgütleri, ilgili bakanlıklar gibi kurumlar kurumsal gelişime düzenli katkı vermekte ve düzenlenen toplantılarla birlikte dış paydaşların görüşleri alınmaktadır. Kurumun dış paydaşları Bingöl Valiliği, Bingöl Belediye Başkanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, Bilim Sanayi ve Teknoloji İl müdürlüğü, Arı Yetiştiriciler Birliği, Et-Süt Kurumu Müdürlüğü, KOSGEB İl Müdürlüğü, Fırat Kalkınma Ajansı, DAP, İŞKUR, Ticaret ve Sanayi Odası, Orman ve Su İşleri İl Müdürlüğü, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Kredi ve Yurtlar İl Müdürlüğü, Kamu Hastaneleri Genel Sekreterliği, Esnaf ve Sanatkarlar Odası, Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, bölge üniversiteleri ve mezun öğrencilerdir. Kurum kalite güvence sistemi, eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme ve yönetim sistemi süreçleri konusunda dış paydaşlarla görüşmeler yapmakta olup düzenli bir şekilde bu toplantıların tutanakla kayıt altına alınıp çıktılarının web sayfasında yayınlaması uygun olacaktır.

Paydaşların kalite güvence sistemine katkı ve katılımın sağlandığı memnuniyet anketleri (Öğrenci Memnuniyet Anketi, Akademik/İdari Personel Memnuniyet Anketi) yapılmamaktadır. Sadece fakültelere ait dilek, öneri ve şikâyet kutuları mevcuttur. Öğrencileri temsil etmek ve görüşlerini yansıtmak amaçlı olarak öğrenci konseyi başkanının gerektiğinde senato ve kalite kurulu komisyonu toplantılarına katılması sağlanmaktadır. Kurumun iç paydaşları olan öğrenci grupları ile bir etkileşimi vardır. Fakat fakülteler bazında öğrencilerin kalite süreçlerine katılımı yeteri derecede sağlanamamaktadır. Her ne kadar kurum web sayfasında (<http://www.bingol.edu.tr/tr/idari/mudurlukler/kalite/etkinlikler>) gerekli bilgilendirmeleri yapmaya başlamışsa da saha ziyaretinde öğrencilerle yapılan birebir görüşmelerde öğrencilerin çoğunluğunun kalite süreçlerinden haberdar olmadığı da anlaşılmıştır. Bunun yanında, üst yönetimin misyon farklılaşmasıyla birlikte dış değerlendirme için niyet beyanında bulunması ve havza temelli kalkınma planının iç ve dış paydaşlar tarafından sahiplenilmesi önemli bir motivasyon göstergesidir. Bu yeni misyonun üniversitede, tüm iç ve dış paydaşlarda heyecan ve sinerji yarattığı, üniversitenin dinamik bir sürece girdiği gözlenmiştir.

Diğer taraftan, kalite sisteminin önemli unsurlarından olan iç ve dış paydaşların katkılarının sağlanması, periyodik olarak toplantılar yapılması ve kayıt altına alınması (raporlama) ve sisteme kolayca yansıtılabilmesi amacı ile bölüm, fakülte ve üniversite danışma kurulları kurulabilir. Bu kurullarda iç ve dış paydaşlar olarak da yine öğrenci temsilcisi, öğretim üyeleri, mezunlar, sivil toplum kuruluşları temsilcileri, yerel yönetimler vb. yer alabilir.

3. Eğitim-Öğretim

Coğrafi, tarımsal ve iklimsel açıdan tamamen kendine özgü bir bölgede kurulmuş olan Bingöl Üniversitesi, eğitim-öğretim faaliyetlerini toplam 21.506.542 metrekare kapalı alanda sürdürmektedir. Tarihsel gelişim sürecine bakıldığında meslek yüksekokulu (MYO) geleneğinden lisans ve lisansüstü eğitimi de kapsayan bir bütünsellik aşamasına dönüşen Bingöl Üniversitesi'nde MYO'ların örgün öğretim içindeki oranı %40

düzyindedir. Ancak bu oran gittikçe lisans eğitimi lehinde dönüşüm göstermektedir. MYO'larda görev alan öğretim elemanlarının genç, dinamik, alanlarında uzman ve önemli bir kısmının doktora düzeyinde akademik bir ünvana sahip olmaları güçlü yandır. Ancak, “Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri” ve “Tıbbi Hizmetler ve Teknikleri” bölümleri gibi tekrarlayan programların bulunması, açılan bölümlerin üniversitenin misyon farklılaşması ve yerel sektör içine gömülü olmaması ve birçok programda iş dünyası ile protokol düzenlemesine gidilememesi iyileştirmeye açık alanlar olarak gözlenmiştir. Üniversite içinde misyon farklılaşması ile uyumlu vizyon geliştirme, öğretim elemanları ve öğrenci değişim programları dâhil işbirliği, asgari standartlar ve kalite güvencesinin sağlanması işlevlerini yüklenebilecek etkin bir **MYO koordinasyon biriminin oluşturulması** ve üniversite yönetim kurulunda temsil haklarına sahip olmaları bu programları güçlendirecektir. Öğrencilerle gerçekleştirilen görüşmelerde, **ön lisans düzeyinde**, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk Dili ve Yabancı Dil derslerinin uzaktan öğretim yöntemi ile verilmesinin ders verimliliğini azalttığı ifade edilmiş ve bu derslerin yüz yüze sınıf ortamında verilmesi talep edilmiştir. Değerlendirme ekibi, anılan derslerde, öğretim yönteminin, öğrenci düzeyinde istenen hedefe ve ders öğrenme çıktıklarına ulaşamadığını ve bu durumu iyileştirmeye açık yan olarak değerlendirmiştir.

3.1. Programların Tasarımı ve Onayı

Kurum İç Değerlendirme Raporu'nda programların, misyon ve vizyonun belirlenmesi ve program tasarımlarında iç ve dış paydaşların katılımının sağlandığı bildirilmesine rağmen, dış paydaşlarla yapılan toplantıda bu izlenim alınamamıştır. Bu durum, iyileştirmeye açık alan olarak gözlenmiştir. Ancak, kurumun ifade ettiği 2018-2022 stratejik planında, yeni açılacak programların müfredat tasarımı ve onayında, misyon farklılaşması ve dış paydaşların görüşlerinin ön planda tutulacağı anlaşılmaktadır. Bu durum aynı zamanda dış paydaşlarla yapılan toplantıda da doğrulanmıştır. Bingöl Üniversitesi'nin web sayfası incelemesinde, sadece, Teknik Meslek Yüksekokulu bünyesinde “Endüstriyel Kalıpçılık Programı”nın program tasarımı sırasında, Avrupa

Birliği İnsan Kaynaklarının Mesleki Eğitim Yoluyla Geliştirilmesi Projesi kapsamında Türkiye genelinde hazırlanan ortak müfredatı kullandığını tanımladığı görülmüştür.

Ön lisans, lisans ve lisansüstü olmak üzere her seviyede öğretim programı için Bologna Süreci kapsamında, Türkçe ve İngilizce ders bilgi paketlerinin hazırlandığı ve programların yeterlilikleri belirlenirken Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi uyumunun göz önünde bulundurulduğu Kurum İç Değerlendirme Raporu'nda ifade edilmektedir. Ayrıca, üniversitenin ERASMUS-PLUS etiketine sahip olduğu diploma eki çalışmalarında son aşamaya geldiği paylaşılmaktadır. Yapılan incelemede, bu alanda, iyi örnekler gözlenmiş ve hazırlık aşamasında çaba harcandığı belirlenmiştir. Ancak, AKTS/Ders Bilgi Paketine, <https://obs.bingol.edu.tr/oibs/bologna/> otomasyon veya web sistemi üzerinden ulaşılabilsede, başta lisansüstü programlar olmak üzere bazı programlarda bilgi eksikliklerinin bulunması, programların eğitim amaçları ve kazanımlarının tüm programları kapsayacak şekilde kamuoyuna açık bir şekilde ilan edilmesinde yetersizliklere neden olmaktadır.

Kurumun, programların eğitim amaçları ve öğrenim çıktılarına nasıl ulaşmaya çalıştığı, nasıl güvence altına alacağı ve nasıl iyileştirmeyi planladığı konuları gelişmeye açık olarak belirlenmiştir. Kurumda mezun bilgi sistemine ilişkin çalışmalar başlatılmış olmakla birlikte bazı eksikliklerin bulunduğu tespit edilmiştir. Dış paydaşların eğitim ve öğretime olan katkısı nedeniyle, bu sistemin ivedilikle iyileştirilmesi ve daha fazla mezuna ulaşılması büyük önem taşımaktadır.

3.2. Programların Sürekli İzlenmesi ve Güncellenmesi

Kurumda program güncelleme çalışmaları, her yıl Mayıs ayında ilgili yasa ve yönetmelikler kapsamında gerçekleştirilmekte ve üniversite senatosuna sunulmadan önce üniversite eğitim komisyonu tarafından değerlendirilmektedir. Kurum İç Değerlendirme Raporu'nda dış paydaşların kimler olduğu tanımlanmış, değerlendirme takımı, saha ziyareti sırasında, başta Bingöl valisi ve belediye başkan yardımcısı olmak üzere tüm dış paydaşlar ile bir araya gelmiştir. Üniversitenin dış paydaşlar ile olan etkileşimi dinamik bir yapıdadır. Tüm dış paydaşlar üniversitenin misyon

farklılaşmasının farkında olup destek vermeye hazır olduklarını bildirmişlerdir. Bu bağlamda üniversite, Üniversite-Sanayi İşbirliği Araştırma Merkezi ve Üniversite-Sanayi İşbirliği Ofisi kurmuş, Fırat Kalkınma Ajansı, Bingöl Milli Eğitim Müdürlüğü, Bingöl Gıda-Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, KOSGEB ve Yurt Kur ile ortak eğitim programları düzenlemiş, projeler geliştirmiş ve merkez araştırma laboratuvarını bölge sanayicilerine açmıştır. Özel sektör ve iş dünyası ile geliştirilecek işbirliklerinin öğrenci stajları, bitirme tezleri, araştırma ve uygulama projeleri alanlarında önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Ancak, sektörün başarılı iş adamları, mesleğinde uzman kişiler ve iş hayatında önemli bir konuma gelmiş mezunların üniversitenin farklı birimlerinde deneyimlerini gerek derslere girerek gerekse de konferans ve seminer vb. etkinliklerle öğrencilere aktarması henüz istenen düzeyde değildir. Dış paydaşlar, Bingöl Üniversitesi mezunlarını ne oranda tercih ettikleri veya istihdam sağladıkları konusunda açık bir bilgiye sahip olmadıklarını ifade etmişlerdir.

Kurumun mevcut programların güncelleme ve sürekli iyileştirme çalışmalarında iç ve dış paydaşlar ile gerçekleştirdiği anket, çalıştay vb. çalışmaları ve bilgilendirme toplantılarının tutanaklarının sunulamaması veya dokümantasyona dayalı bir iletişim sisteminin yaygınlaştırılmaması gelişmeye açık yön olarak belirlenmiştir. Ancak, kurumun yukarıda da açıklandığı üzere, 2018-2022 stratejik planını iç ve dış paydaşları ile birlikte hazırlaması kaliteye olan inancı göstermesi açısından, geleceğe yönelik olumlu bir durum olarak değerlendirilmiştir.

Kurum lisans düzeyinde; İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde, 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında İşletme örgün öğretimde ilan edilen 55 kontenjanın 44'ü (%80'i); İktisat örgün öğretimde ise 65 kontenjanın 48'i (%73.8'i) doldurulamamıştır (*Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanlığı'nın 08.11.2017 tarih ve 18184 sayılı yazısı*). Mühendislik Fakültesi, Makine Mühendisliği Bölümü, 2016-2017 Eğitim-Öğretim yılında ilan edilen 62 kontenjanın 48'i (%77.41'i) ve Elektrik-Elektronik Mühendisliği'nin 50 kontenjanın 23'ü (%46'ı) tercih edilmemiştir (*Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Dekanlığı'nın 09.11.2017 tarih ve 18227 sayılı yazısı*). Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde ise 2016-2017 Eğitim-Öğretim Yılında, ilan

edilen 247 kontenjanın 113'ü (%45.74'ü) boş kalmıştır (*Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı'nın 08.11.2017 tarih ve 18189 sayılı yazısı*). Ancak, adı geçen fakülteler ve bölümleri, yukarıda açıklanan eğitim-öğretim yıllarına kadar ilan ettikleri kontenjanlara tercih edilme ve kayıt yaptırma oranı %100'e yakındır. Son dönemde ortaya çıkan bu durumun nedenleri belirlenip, çözüm stratejileri geliştirilemez ise anılan programlar yüksek bir kapasite kaybı ve nitelik azalması sorunu ile karşı karşıya kalacaktır. Kurum, bu konuda değerlendirme çalışmalarının devam ettiğini; Üniversiteyi tercih eden öğrencilerin kayıt yaptırmama oranının düşük olduğunu ve Türkiye genelindeki doluluk oranları göz önüne alındığında, bahsi geçen bölümlerin doluluk oranlarının olağan olduğunu ifade etmiştir.

Kalite güvencesi kapsamında özellikle; Mühendislik, Fen Edebiyat Fakültesi, Veteriner Hekimliği, Ebelik, Hemşirelik programlarının “mesleki program değerlendirme” kuruluşlarınca değerlendirme süreçlerinden geçmelerinin sağlanması önemlidir. Aynı zamanda laboratuvar koşullarının da benzer kalite değerlendirme kuruluşlarınca (TÜRKAK, TSE vb.) değerlendirilmesi hesap verilebilirlik, kuruma duyulan güven açısından önemlidir. Bu bağlamda, kurumda ulusal veya uluslararası düzeyde akreditasyon aşamalarından geçmiş bir program bulunmamaktadır. Bu durum gelişmeye açık yan olarak değerlendirilmiştir. Ancak, lisans düzeyinde özellikle Fen Edebiyat Fakültesi ve Veteriner Fakültesi'nde program akreditasyon çabaları başlatılmasına rağmen, lisansüstü programlardan bu sürece girmiş hiçbir program bulunmamaktadır. Lisansüstü programlar için de bu süreçlerin başlatılmasının kalite kültürünün kurumda güçlenmesi için önemli olduğu değerlendirilmiştir.

Veteriner Fakültesi'nin, Avrupa Komisyonu ve Avrupa Üniversiteler Birliği'nin desteği ile Avrupa Veteriner Hekimliği Eğitim Kurumları Birliği (European Association of Establishments for Veterinary Education-EAEVE) ve Avrupa Veteriner Hekimler Federasyonu'nun (Federation of Veterinarians of Europe-FVE) ortaklaşa hazırladıkları ve ülkemiz Veteriner Fakülteleri tarafından da kabul edilmiş “asgari eğitim-öğretim standartlarını” karşılayamadığı tespit edilmiştir. Bu konuda, özellikle, son sınıf

öğrencileri için kurumlar arası rotasyonlar gibi geçici çözümler üretilmesi beklenmektedir. Bu iyileştirmeye açık durum, kurum ziyareti sırasında, doğrudan öğrencilerle yapılan görüşmelerde de dile getirilmiştir.

3.3. Öğrenci Merkezli Öğrenme, Öğretme ve Değerlendirme

Kurum, bilgi toplumunda salt mesleki ve teknik bilgiye sahip olmanın artık yeterli olmadığı; bireylerin bilgiye ulaşma, bilgiyi çözümleme ve sürekli olarak bilgiyi yenileyebilme ve geliştirebilme kapasitesine sahip olması gerektiğinin bilincindedir. Kurumda, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi'nde kısmi olarak proje temelli, işbirliğine dayalı öğretim yöntemleri kullanıldığı belirlenmiştir. Ancak, öğretimin genelde dinlemeye dayalı olduğu; yaparak-yaşayarak öğrenme pratiğinin yaygınlaştırılmadığı, dolayısı ile birimlerin “laboratuvar okullara” dönüştürülemediği görülmektedir. Beceri laboratuvarları oldukça sınırlı olup toplam ders saatleri içinde pratik ders saati yüzdesinin genelde %20 - %45 arasında değiştiği tespit edilmiştir. Yükseköğretim Kurumu'nun 2547 Sayılı Kanun kapsamında teorik ders/pratik ders oranının %40 / %60 düzeyinde olması beklenmektedir.

Bu bağlamda, kurumda öğrenci merkezli eğitimin yetersiz olduğu ve öğretim üyesi tabanlı bir öğretim sisteminin yürütüldüğü, beceri odaklı eğitim-öğretimin sınırlı olduğu görülmüş ve bu durum gelişmeye açık yan olarak tanımlanmıştır. Bu öğrenme modelinin eğitim-öğretimin tanımlı süreçlerine ve ölçme-değerlendirme yöntemlerine yansıtılması önemlidir. Kurumun, öğrenci merkezli eğitime etkin düzeyde geçememesinde, üst yönetimin bu konudaki stratejileri ve öğretim üyelerinin, öğrenme ve öğretme teknikleri konusunda “eğiticilerin eğitimi”, “probleme dayalı öğretim” vb. periyodik eğitim programlarından yararlanamamasının rolü olduğu düşünülmektedir.

Kurumda güçlü bir yabancı diller bölümü ve hazırlık programı bulunmasına rağmen öğrencilerle yapılan görüşmelerde, öğrencilerin bilgiye ulaşmada yaşadıkları en önemli kısıtlamanın, en az bir yabancı dil bilmelerinin sağlanmasındaki engellerin aşılammaması olduğu görülmüştür. Kurum, lisans düzeyinde, her yıl kayıt yaptıran öğrencilerin (1500 öğrenci), yaklaşık %28'sine yabancı dil hazırlık eğitimi verebilmektedir (400 öğrenci).

Diğer taraftan, yabancı dillerle ilgili olarak öğretim elemanları ders yüklerinin çok ağır olduğunu ifade etmektedir. Bu konuya yönelik yeni bir organizasyon yapılması yararlı olacaktır.

Kurum, programlarda yer alan derslerin iş yüküne dayalı kredi değerlerini belirlemiştir. Ancak gerçekçi öğrenci iş yükünün belirlenmesi ve kredilerin güncellenmesinde, öğrenci geri bildirim anketlerinin ve ön çalışma tutanaklarının sunulamaması; örneğin, üniversite düzeyinde ortak olarak verildiği düşünülen 5-i derslerinin AKTS kredilerinin İlahiyat Fakültesi’ndeki karşılığı ile diğer fakültelerdeki karşılığının farklı olması vb. bazı programlarda öğrencilerin kurum dışı deneyim veya stajlarının kredilendirmelerinin yer almamasının revizyon gerektirdiği düşünülmüştür.

Programlarda, kültürel derinlik ve farklı disiplinleri tanıma fırsatı veren “Üniversite Ortak Seçmeli Dersler-OSD” kodu altında seçmeli dersler, program seçmeli dersleri ile birlikte yapılandırılmış ve Ders Bilgi Paketi içinde tanımlanmıştır. Ancak bu derslerin koordinasyonunun nasıl sağlandığı konusunda yeterli bilgi edinilememiştir.

Öğretim elemanlarının önemli bir kısmı aşırı ders yükü taşımaktadır. Bu aşırı ders yükünün, öğretim kalitesinin düşmesine ve bireyin kendi gelişimini ve araştırma odaklı çalışmasını sınırlandırmasına neden olabileceği öngörülmektedir.

Toplam öğrenci sayısına göre eğitici akademik personel oranı Fen Edebiyat Fakültesi ve Ziraat Fakültesi’nin mevcut eğitim verilen bölümlerinde yeterli düzeyde görülürken; Veteriner (12 akademik personel / 245 öğrenci), Sağlık Bilimleri Fakültesi’nin bazı bölümleri (İş Sağlığı Güvenliği programı), İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (6-8 akademik personel / 273-335 öğrenci; bölümlere göre) ve Mühendislik-Mimarlık Fakültesinde (4-7 akademik personel / 175-336 öğrenci; bölümlere göre) bu oran yetersizdir. Bazı bölümlerde, akademik personel sayısı yönünden sayısal yeterlilik bulunsa da “Fitopatoloji” gibi bazı kritik zorunlu derslerde uzman akademik personel eksikliği de önemli bir sorundur. Teknik Bilimler, Sağlık Hizmetleri ve Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulları’nda akademik personel sayısı ve donanımları kabul edilebilir düzeydedir. Ancak yeni kurulan ve ziyaret edilen Genç Meslek Yüksek Okulu’nda akademik personel açısından yetersizlikler söz konusudur. Gelişmeye açık olan bu

durum, program yeterliliklerinin garantiye alınmasında ve üniversitenin misyon farklılaşmasında sorunlar oluşturabilecektir. Bununla birlikte kurum, öğretim üyesi sayısına göre Yükseköğretim Kurulu'na ilettiği öğrenci kontenjanlarının, Yükseköğretim Kurulu tarafından yıllar içerisinde sistemli olarak arttırılmış olmasının bahsi geçen oranların düşük seviyelerde kalmasını kaçınılmaz kıldığını; öte yandan; yeni kurulan üniversite olması ve bölgesel faktörler göz önünde bulundurulduğunda akademik personel yetiştirmede ve Üniversiteyi tercih etmede karşılaşılan zorluklarla birlikte; öğretim üyelerinin üniversiteler arası geçişlerinin kolay olması, istifalarda bekleme süresinin olmaması ve benzeri nedenlerle kurumlar arası sirkülasyonun yüksek olmasının, belirli bölümlerde öğretim üyesi eksikliğine neden olduğunu açıklıkla vurgulamıştır.

Bingöl Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı 2016 yılı faaliyet raporunda da belirtildiği üzere kurumda danışmanlık hizmetleri etkin işletilememektedir. Bunun nedeni olarak danışman akademik personel başına düşen öğrenci sayısının yüksek olması gösterilmektedir. Örneğin; Veteriner Fakültesi'nde danışman öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı 40-60 arasında değişmektedir. Bu durum gelişmeye açık yön olarak değerlendirilmiştir.

Program çıktılarının ölçme ve değerlendirme sistemi, Üniversitenin “Ön Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliği” ve “Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği” kapsamında belirlenmiş ve Ders Bilgi Paketinde tanımlanmıştır. Ayrıca, öğrencilerin devam ve sınava girmeyi engelleyen haklı ve geçerli nedenlerin oluşması durumunu kapsayan açık düzenlemeler anılan yönetmelik kapsamına alınmıştır. Ancak; ölçme ve değerlendirme sisteminin sürekli gözden geçirilmesi, iyileştirilmesi ve güvence altına alınması yönünden kurumsal bir sistemin kurulması iyileşmeye açık yan olarak değerlendirilmiştir.

3.4. Öğrencinin Kabulü ve Gelişimi, Tanıma ve Sertifikalandırma

Kurum, diploma, derece ve diğer yeterliliklerin tanınması ve sertifikalandırması ile ilgili kuralları “Ön Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliği” ve “Lisansüstü Eğitim-Öğretim

Yönetmeliği”nde tanımlamıştır. Yatay, dikey geçişler, lisans tamamlama, hareketlilik programı ilkeleri ve süreçler yönergelerle tutarlı ve kalıcı bir şekilde yayımlanmıştır. Kurum, öğrencilerin akademik gelişimini Kurum İç Değerlendirme Raporları ile yıllık olarak izlemekte ve yayımlamaktadır.

3.5. Eğitim-Öğretim Kadrosu

Öğretim elemanlarının işe alım, atanma ve yükseltme işlemlerinin 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, üniversitenin Yükseköğretim Kurumu tarafından onaylanmış “Akademik Yükseltme ve Atama Kriterleri” ve ilgili mevzuat kapsamında gerçekleştirildiği görülmektedir. Kurum, 2017 yılının ikinci yarısından itibaren işe alma, atama ve yükseltme kriterlerinde misyon farklılaşmasının ön planda tutulduğunu ve bu durumun 2018-2022 stratejik planında da dile getirildiğini bildirmiştir. Akademik kadronun yayın performansı ile paralel olarak yurt içi ve yurt dışı kongre, çalıştay ve seminerlere katılımının yılda iki defa desteklenmesi ve misyon farklılaşması ile uyumlu araştırma projelerinin, BAP tarafından desteklenmesine öncelik verilmesi ve bu durumun Senato kararı ile güvence altına alınması güçlü yan olarak değerlendirilmiştir.

3.6. Öğrenme Kaynakları, Erişilebilirlik ve Destekler

Yapılan görüşmelerde, öğrencilerin, akademik ve idari personelin üniversitede bulunmaktan genel olarak mutlu oldukları ve akademik özgürlükler bağlamında bir olumsuzlukla karşılaşmadıklarını ifade ettikleri görülmüştür. Öğrenciler, düşüncelerinin ve taleplerinin üniversite tarafından dikkate alındığını, olanaklar dâhilinde gerekli iyileştirmelerin yapıldığını bildirmişlerdir. Bu durum güçlü yan olarak görülmüştür. Ancak öğrenciler için en son memnuniyet anketinin 2014 yılında yapıldığı ve akademik personel ve idari personel için “memnuniyet anketlerinin” yapılmadığı belirlenmiştir. Bu durum ise kurumun gelişmeye açık tarafı olarak değerlendirilmiştir.

Kurum rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerini Merkez Kampüs’te yer alan Aile Sağlığı Birimi’nde yürütmektedir. Ayrıca, Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü’nün de psikolojik danışma hizmetlerini desteklemesi yönünde çalışmaların

sürdürüldüğü bildirilmiştir. Kurum 2016 yılında 372 öğrenci ve 5 personele rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmeti sunmuştur (2016 yılı Kurum Faaliyet Raporu). Ancak merkezden uzak konumda yer alan Solhan ve Genç Meslek Yüksek Okullarındaki rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri Merkez Kampüs aracılığı ile sağlanmaktadır. Bu durum anılan hizmetin düzenli yürütülmesini ve erişilebilirliği kısıtlamaktadır.

Kurumun özel bir uluslararasılaşma stratejisi bulunmamasına rağmen Irak üniversiteleri ile yapılan ikili antlaşmalar sonucu 300’den fazla lisansüstü yabancı uyruklu öğrencinin eğitim gördüğü belirlenmiştir. Bu durum dünyadaki saygın yükseköğretim kurumlarındaki uluslararasılaşma paterni ile uyumludur. Öğrencilerin önemli bir kısmı Sosyal Bilimler Enstitüsü programlarında daha az bir oranı ise Fen Bilimleri Enstitüsündeki programlarda yerleşiklerdir. Değerlendirme takımı, kurumun uluslararasılaşma stratejilerinin misyon farklılaşması ile uyumlandırılmasının kuruma daha fazla yabancı öğrenci çekebileceği görüşünü paylaşmıştır.

Uluslararasılaşmanın önemli bir parçası olan ERASMUS programında uygulama kolaylığı ve teşvik edici eylemler yapılmasına rağmen ERASMUS programından faydalanma oranı hem öğretim elemanı hem de öğrenci hareketliliğinde istenen düzeyde değildir. Kurumun uluslararası düzeyde eğitim fuarlarına katılım göstererek ERASMUS programı kapsamında kuruma gelen öğrenci sayısını arttırması yararlı olacaktır.

Türk öğrencilerle yapılan bireysel görüşmelerin yanı sıra kurumda eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerle de görüşülmüştür. Yabancı öğrencilerin çoğunlukla Iraklı olduğu, üniversitede bulunmaktan mutlu oldukları, olanaklar dâhilinde mezuniyet sonrasında ülkemizde kariyerlerini devam ettirebilecekleri anlaşılmıştır. Üniversite, Türkçe, İngilizce, Arapça ve Soranice dilinde “Yabancı Uyruklu Öğrenci ve Danışman El Broşürü” hazırlamış, uluslararası tanıtım etkinlikleri düzenlemiş ve kayıtlı yabancı uyruklu öğrenci sayısında kayda değer bir artış sağlamıştır. Ancak, yabancı uyruklu öğrencilerin kampüs ve şehir yaşamını kolaylaştıran yönlendirme ve bilgilendirme materyalleri geliştirilmesinin yararlı olacağı ve bu konuda yapılacak iyileştirmelerin yabancı uyruklu öğrencilerin memnuniyetini arttıracağı değerlendirilmiştir.

Üniversite kütüphanesinde tam zamanlı 3 personel çalışmakta olup tam metnine ulaşılabilen elektronik dergi sayısı 4149 ve son 3 yılda satın alınan kitap sayısı ise 22456 adettir. TÜBİTAK-ULAKBİM aracılığı ile ücretsiz on-line katalog taraması yapılabilmektedir. Öğrencilerle yapılan görüşmelerde kurum dışından kütüphane olanaklarına erişimde sorunlar yaşandığı saptanmıştır. Ancak, inşaat aşamasında bulunan yeni merkez kütüphanenin 2018 yılı içinde tamamlanacağı açıklanmıştır. Merkez kütüphanenin tamamlanması ile birlikte kurumun kitap, periyodik ve elektronik yayın kapasitesinin daha da artırılacağı ve bilgi işlem alt yapısının daha da güçleneceği beklenmektedir.

Gerçekleştirilen ziyaretlerde, kurumda yeterli sayıda derslik, laboratuvar, toplantı salonu, vb. olduğu saptanmıştır. Ancak bazı birimlerde (örneğin, Fen Edebiyat Fakültesi, Veteriner Fakültesi) laboratuvar kapasitelerinin öğrenci oranına göre küçük olduğu ve **biyogüvenlik gereksinimlerini** karşılamadığı belirlenmiştir. Bu durum iyileştirilmesi gerekli yön olarak tespit edilmiştir.

Değerlendirme takımı, Ziraat ve Veteriner Fakültelerinin ortak kullanımına açılan yaklaşık 2500 metrekarelik uygulama çiftliğinin kapasitesinin eğitim için yetersiz olduğunu ve uzun vadede kurumun tanımlanan hedeflerini karşılayamayacağını öngörmektedir. Ancak; Kurum ziyareti sırasında, Bingöl/Merkez-Genç yolu güzergâhında 700 dönümlük çiftlik alanının, öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda hizmet vermesinin planlandığı açıklanmıştır. Kurumun ihtisaslaşma misyonu da dikkate alınarak çiftlik arazisinin genişletilmesine yönelik girişimlerde bulunulması, eğitim ve araştırma faaliyetlerine katkı sağlayacaktır.

Kuruma ait Ilıcalar Termal Tesis ve Uygulama Oteli, uygulama çiftlikleri, Bilgi İşlem Dairesi gibi beceriye açık alanlarda yürütülen uygulamalara Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon, Yaşlı Bakım ve Otelcilik vb. programlardaki öğrencilerin katılımının artırılması, uygulamalı eğitim çalışmalarının verimliliği açısından yararlı olacaktır.

Üniversitede Kariyer Geliştirme Merkezi kurulmuş ve merkez her yıl KOSGEB, İŞKUR ile işbirliği içinde kariyer danışmanlığı ve tanıtım günleri düzenlemektedir. Ayrıca, Ekonomik ve Finansal Gelişmeler konu başlığı altında öğrencilere iş ve meslek hayatı

ile ilgili bilgiler verildiği ifade edilmektedir (KİDR raporu). Bu durum dış paydaşlarla yapılan görüşmelerle de desteklenmiştir.

Üniversitenin öğrencilere sunmuş olduğu uygun ücrette yemekhane olanakları, sosyal, kültürel ve sportif etkinliklere desteğin iyi düzeyde olduğu görülmektedir. Ancak, yerleşkeler arası ulaşım, yemekhane hizmetleri, kalite ve Mediko Sosyal birimine erişim konularında iyileştirmeler yapılması gerektiği tespit edilmiştir.

Kurumda Engelsiz Birimi bulunmakta ve çeşitli çalışmalar yürütülmekle birlikte, yapılan çalışmaların tüm üniversiteyi kapsamadığı tespit edilmiştir. Engelli bireylerin üniversite olanaklarından daha etkin bir şekilde faydalanabilmesi için söz konusu alt yapının sağlanması önerilmektedir.

4. Araştırma ve Geliştirme / Toplumsal Katkı

4.1. Kurumun Araştırma Stratejisi ve Hedefleri

Bingöl Üniversitesi'nin temel işlevlerinden biri olan araştırma faaliyetleri, lisansüstü eğitim veren enstitüler, fakülteler, meslek yüksekokulları, araştırma ve uygulama merkezleri tarafından gerçekleştirilmektedir. Kurumda 4 lisansüstü eğitim veren enstitü ve 18 araştırma ve uygulama merkezi bulunmaktadır. Araştırma merkezlerinin yıllık faaliyet raporları irdelendiğinde, Uzaktan Algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemleri, Tarımsal Uygulama ve Araştırma Merkezi, Merkez Laboratuvar ve Araştırma Merkezi, Arıcılık Araştırma Çalışmaları Merkezi, Biyoteknoloji Araştırma ve Uygulama Merkezi, Deneysel Araştırmalar Merkezi'nin bölgesel ve uluslararası düzeyde projeler ürettiği gözlenmiştir. Özellikle, Uzaktan Algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemleri Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından yürütülen "Murat Nehri Havzası Rehabilitasyon" projesi sürdürülebilir örnek bir çalışma olarak ön plana çıkmaktadır.

Kurum, 2016 faaliyet raporu kapsamında, 268 uluslararası ve 143 ulusal makale üretmiş; 290 uluslararası ve 65 ulusal bildiri sunmuş, 47 kitap yayınlamıştır.

Araştırma süreçlerinin etkin yürütülmesi amacıyla üniversite bünyesinde farklı birimler oluşturulmuştur. Bu birimler, Bölgesel Gelişme Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşması Programı kapsamında Pilot Üniversite Koordinasyon Merkezi (PİKOM),

Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü (BAP), Üniversite–Sanayi İşbirliğini Geliştirme Uygulama ve Araştırma Merkezi, Proje Koordinasyon Uygulama ve Araştırma Merkezi, Bingöl Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezleri'dir. Birimler, misyon farklılaşması ve ihtisaslaşması kapsamında geliştirilen proje ve çalışmaların koordine edilmesi, üniversite–sanayi işbirliğinin artırılması, proje yapma kültürünün geliştirilmesi, girişimciliğin desteklenmesi, üniversite kaynaklı teknolojilerin ticarileştirilmesi alanlarında faaliyet göstermekte ve üniversitenin araştırma-geliştirme alanında alt yapısını oluşturmaktadır.

Kurum araştırma stratejisi ve hedeflerini 2013-2017 stratejik planında tanımlamıştır ve bu hedefleri yıllık akademik faaliyet raporları ile gözden geçirdiğini KİDR raporlarında ifade etmiştir. Kurumun araştırma faaliyet raporları ile diğer akademik faaliyetleri (eğitim, öğretim, topluma hizmet) arasında henüz tanımlı, sistematik uygulaması olan ve izlenen bir ilişki bulunmamaktadır. Ancak, kurumun ulusal ve uluslararası gelişmeler ve özellikle misyon farklılaşması doğrultusunda iç ve dış paydaşların doğrudan katkıları ile araştırma stratejileri ve hedeflerini 2018-2022 dönemi için hazırlamış olduğu stratejik plana yansıttığı ve bu stratejilerini kurumun diğer akademik faaliyetleri ile örtüştürdüğü öğrenilmiştir.

Kurumun pilot üniversite misyonu ile ilişkili projelerinin öncelikli olarak desteklenmesi ve ek bütçe artırımı taleplerine öncelik verilmesi senato kararı ile güvence altına alınmıştır. Yeni dönemde, tanımlanan stratejinin yeni açılacak programlara yansıtılması ve bu stratejilerin hedeflerine ulaşp ulaşmadığının yıllık olarak gözden geçirilmesi ve bunu nitelik ve nicelik olarak güvence altına alan yönetsel ve idari yapılanmanın geliştirilmesi beklenmektedir.

Kurum tarafından bir Teknokent kurulması girişiminde bulunulmadığı, ancak üniversite bünyesinde Teknoloji Transfer Ofisi (TTO) kurulduğu ve Türk Patent ve Marka Kurumuna bağlı olarak, TTO bünyesinde Bilgi ve Doküman Birimi kurulması için de girişimlerin başlatıldığı; ihtisaslaşma sürecinin bir çıktısı olarak da bir “Tematik Teknokent” kurulmasının hedefler arasında yer aldığı bilgisi edinilmiştir. Araştırmaya yönelik kısa ve uzun dönem planlamasını tatmin edici şekilde yapmış olan Bingöl

Üniversitesi'nin Teknokent gereksinimine ilişkin kurgusunu komşu illerde bulunan üniversiteler ile mevcut yapılar üzerinden müşterek çalışmalar yapılması üzerine oturtmuş olması, özellikle Yükseköğretim Kurulu'nun birbirinin benzeri üniversiteler yerine kendi bölgesinde, kendi alanında belirlediği hedefler doğrultusunda öne çıkan ve ihtisaslaşan üniversiteler yaklaşımı da dikkate alındığında yapıcı ve olumlu bulunmuştur.

4.2. Kurumun Araştırma Kaynakları

Kurumun araştırma ve geliştirme faaliyetleri için tam donanımlı merkez araştırma laboratuvarı bulunmaktadır. Merkez laboratuvarın politika ve stratejileri yönergelerle belirlenmiştir. Ancak, iyi planlanmış bir Teknoloji Transfer Ofisi yapılanması ile işlerliğin arttırılacağı düşünülmektedir. Mevcut projeler genelde sınırlı bir mali kapasiteye sahip olan BAP bütçesinden sağlanmaktadır. Kurumun araştırma çalışmaları için, TÜBİTAK, SANTEZ, Avrupa Birliği Projeleri, gibi üniversite dışı fonlamaların yetersiz olduğu gözlemlenmiş, bu fonlamaları arttırmaya yönelik rekabetçi stratejiler konusunda tatmin edici bilgi edinilememiştir. Üniversitenin, bölgesel katkı çerçevesinde konumu ve misyonu dikkate alınarak daha fazla dış kaynak yaratma çabası içinde olması beklenmektedir.

4.3. Kurumun Araştırma Kadrosu

Üniversite araştırma kadrosunun yetkinliği “Akademik Atama ve Yükseltme Kriterleri” doğrultusunda değerlendirilmekte ve bu kriterler çerçevesinde belirlenmiş olan akademik faaliyet puanları göz önüne alınmaktadır. Üniversitenin akademik personelinin araştırma performansı yurt içi ve dışı görevlendirme, yayın teşviki, proje desteği gibi mekanizmalarla teşvik edilmektedir. Bu bağlamda Üniversite, “akademik teşvik ve ödül” komisyonları kurmuştur.

Üniversitenin Pilot Üniversite misyonu ile paralel olarak hedeflediği araştırma görevlisi ve doktoralı akademik personel sayısına henüz ulaşamadığı görülmektedir. Doktoralı akademik insan kaynağının yetiştirilmesinde kurum, diğer üniversitelerle işbirliği içinde

önemli çaba harcamaktadır. Bu alandaki önceliklerin ve çalışmaların yeni dönem stratejik plan içerisinde ele alınması (bütünleştirilmiş doktora programları, uluslararası destekli sandviç doktora programları vb.), izlenmesi ve belli aralıklarla sistematik olarak gözden geçirilmesi beklenmektedir.

Araştırma açısından dikkat çekici bir husus, araştırma kapasitesinin önemli bir parçası olan lisansüstü öğrencilerin niceliği ve niteliğidir. Kurumda lisansüstü eğitim aktif olarak Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler ve Yaşayan Diller Enstitülerinde ağırlıklı olarak yüksek lisans düzeyinde yürütülmektedir. Enstitülerin güçlü yanı tez konularının genelde bölgesel sorunlara yönelik seçilmesidir. Doktora programları ve doktora öğrencisi mezun sayılarının artırılması beklenmektedir. Kurumda, Kimya yüksek lisans ve Tarla Bitkileri yüksek lisans programlarında gözlenen başarılı örneklerin yanı sıra; genele bakıldığında, enstitülerde tamamlanan tezlerin uluslararası düzeyde indeksli dergilerde yayına dönüştürülme sayısı ve etki gücünün düşük olduğu saptanmıştır.

Enstitülerin müfredat yapıları irdelendiğinde, ilgili disiplinlerin derslerinin yanı sıra, adayların metodoloji, yazma becerileri, bilim etiği vb. “araştırma becerilerini” geliştirmeye yönelik dersler ile liderlik, takım çalışması, proje yönetimi, kariyer gelişimi gibi sektöre yönelik “aktarılabılır beceri” derslerinin kısmen verildiği ve “Bilimsel araştırma teknikleri ve yayın etiği” derslerinin zorunlu ders olarak müfredata eklendiği sözlü ifade edilse de bu derslerin, bazı yüksek lisans programlarında müfredatta yer almadığı (İş sağlığı ve Güvenliği; Eski Türk Edebiyatı; İslam Hukuku; kaynak: Bologna Bilgi Sistemi); müfredatta yer almasına rağmen haftalık ders konularının kayıt edilemediği (Arap Dili ve Edebiyatı; Genel İşletme; kaynak: Bologna Bilgi Sistemi); bazı enstitülerde tüm programlarda benzer haftalık içeriklere sahip olduğu (Örneğin; Fen Bilimleri Enstitüsü, Makine Mühendisliği bölümünde, “*biyoloji alanında yapılacak araştırma konularının seçimi*” vb.) görülmektedir. Bunların yanı sıra; Doktora programlarında, her ne kadar adayın yüksek lisans düzeyinde “Bilimsel araştırma yöntemleri ve yayın etiği dersi” almasının yeterli olduğu tanımlansa da anılan düzeyde “İleri Araştırma Teknikleri“ ve benzeri konulara yer verilmesi araştırma kültürünün geliştirilmesi açısından önemlidir. Ayrıca adayların, kayıtlı bulunduğu enstitü dışında

diğer enstitülerden ortak alabileceği ders sayılarının ve teorik ders saati / uygulama saati oranlarının yetersiz olduğu belirlenmiştir.

Kurum içinde Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde araştırma alanına odaklı çoklu disiplinler tarafından yürütülen bir program mevcuttur (İslam İktisadı ve Hukuku Yüksek Lisans Programı). Fen Bilimleri Enstitüsü'nde Bitlis Eren Üniversitesi, Munzur Üniversitesi, Batman Üniversitesi gibi çevre üniversitelerle işbirliği içinde yürütülen 2 doktora ve bir yüksek lisans programı, Yaşayan Diller Enstitüsü'nde ise Muş Alparslan Üniversitesi ile ortak bir doktora programı söz konusudur. Ancak bu programlar, araştırmadan daha ziyade akademik personel yetiştirmeye yönelik çalışmalar olarak değerlendirilmiştir.

Kurumun, lisansüstü eğitimde, yukarıda açıklanan gelişmeye açık yönleri, yeni dönem için hazırlamakta olduğu stratejik plana yansıtması ve sistematik olarak gözden geçirmesi beklenmektedir.

4.4. Kurumun Araştırma Performansının İzlenmesi ve İyileştirilmesi

Üniversite, araştırma ve geliştirme faaliyetlerini yıllık hazırlanan akademik değerlendirme raporları, öğretim elemanlarının YÖKSİS performans parametreleri, araştırma merkezlerinin yıllık faaliyet raporları ile değerlendirmekte ve izlemektedir.

Kurumun BAP faaliyet raporları ve KİDR irdelendiğinde, öğretim üyesi başına düşen proje sayısı ve uluslararası atıf endekslerine giren yayın sayısı oldukça düşük orandadır. Her ne kadar akademik yükseltilme aşamasında bulunan öğretim görevlilerinin bu konuda bir eylemleri söz konusu olsa da yayın sayısından daha ziyade niteliğin öne çıkarılacağı bir kurgu yapılması önerilmektedir.

5. Yönetim Sistemi ve Kurumsal Karar Alma Süreci

5.1. Yönetim ve İdari Birimlerin Yapısı

Üniversitenin yönetim ve idari yapısı 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ve bu kanuna dayanılarak çıkarılan yönetmelik ve yönergelerin tanımladığı modele uygun olarak yapılandırılmıştır.

Üniversiteler 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu çerçevesinde II sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli kuruluşlardır. Özel bütçeli kuruluşlar, bir bakanlığa bağlı veya ilgili olarak kurulan, belirli bir kamu hizmetini yürüten, kendisine gelir tahsis edilen, bu gelirden harcama yapma yetkisi verilen, kuruluş ve çalışma esasları özel kanunla düzenlenen her bir kamu idaresi olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda Bingöl Üniversitesi'nin 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun getirdiği yeni mali yönetim sistemine geçişte önemli aşama kaydettiği gözlemlenmiştir.

Bingöl Üniversitesi'nde yapılan idari ve mali işlemlerin çoğunun otomasyon sistemleri kullanılarak gerçekleştirildiği, öğrenci işleri, insan kaynakları, kütüphane ve büro yönetimi ile ilgili işlemleri otomasyon sistemleri kullanılarak yerine getirildiği görülmüştür.

Bingöl Üniversitesi ilgili mevzuatta tanımlanmış olan yönetim sistemi içinde çalışanları ile yönetim modelini geliştirme çabasında olan bir üniversite niteliğindedir. Üniversite iç paydaşları olan akademik ve idari personeli ile öğrencilerinin sorunlarını üst yönetime iletme konusunda sorun yaşamaması, üst yönetimin gerekli gördüğü alanlarda iç paydaşlarını bilgilendirmesi ve onların görüşlerini dikkate alması üniversitenin güçlü yanlarından biri olarak görülmüştür. Ancak tüm süreçlerin koordinasyonunu sağlayacak bütünsel bir yönetim bilgi sistemi kurulması, kalite süreçleri ve sürekli iyileştirme kapsamında yararlı olacaktır.

Üniversitenin yönetmelik ve yönergelerinin konunun uzmanı kişilerden oluşan mevzuat komisyonu tarafından hazırlanıyor olması kurumun güçlü yanı olarak değerlendirilebilir. İç kontrol çalışmaları önemli bir kurumsal çalışma gerektiren birim risklerinin belirlenmesi ve akabinde kurumsal risklerin belirlenmesi konularında yapılabilecek çalışmalar, gelişmeye açık bir alan olarak görülmüştür.

5.2. Kaynakların Yönetimi

Üniversitenin Bölgesel Gelişme Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşması Programı kapsamında pilot üniversite olarak seçilmiş olması nedeniyle akademik ve idari kadro açısından desteklenmesi gerekmektedir.

Bingöl Üniversitesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu gereğince üniversite bütçesinin hazırlık sürecinde performans programı hazırlamakta ve bunu ilgili kurumlara iletmekte ve web sitesi üzerinden kamuoyu ile paylaşmaktadır. Üniversitenin son üç yıllık performans programları incelendiğinde, stratejik planla bütçe ilişkisinin geliştirilmesinin gerektiği görülmektedir. Performans programlarında faaliyetlerin belirlenmesinde çok genel ifadeler kullanıldığı görülmüştür. Bu bağlamda faaliyet ve projelerin stratejik plan ve performans programındaki hedeflere uygun şekilde yazılması ve maliyetlendirilmesi sağlanmalıdır.

Kurum Maliye Bakanlığı ve Kalkınma Bakanlığınca öngörülen mali kaynaklarını etkili, ekonomik ve verimli kullanmak üzere Ön Mali Kontrol Yönergesini oluşturmuş mevcut taşınır ve taşınmazlarını Maliye Bakanlığı'nın Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi (KBS) içerisinde bulunan Taşınır Kayıt ve Yönetim Sistemi (TKYS) ile kayıt altına almıştır.

5.3. Bilgi Yönetimi Sistemi

Kurum, yönetsel ve operasyonel faaliyetlerinin etkin yönetimini güvence altına alabilmek üzere gerekli bilgi ve verileri periyodik olarak toplayıp, analiz etmek ve raporlamak üzere; Öğrenci İşleri Otomasyonu Programı, Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS), Personel Otomasyonu Sistemi (POS), Bingöl Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Otomasyon Sistemi (BÜBAP), Kütüphane Otomasyon sistemi ve Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi (KBS) gibi otomasyon sistemlerini kullanmaktadır. Toplanan verilerin güvenliği ve gizliliği Firewall, Backup, Replica, Disk to disk, ve Tape Library sistemleriyle sağlanmaktadır.

5.4. Kurum Dışından Tedarik Edilen Hizmetlerin Kalitesi

Bingöl Üniversitesi'nin kurum dışından tedarik ettiği hizmetler, destekler ile satın almaları 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve diğer mevzuat kapsamında yapılmaktadır. İhaleler EKAP sistemi üzerinden gerçekleştirilmektedir. Alınan hizmetlerin uygunluğu muayene ve kabul komisyonları ve diğer resmi mevzuat doğrultusunda

değerlendirilmektedir. Kurum dışından alınan idari ve/veya destek hizmetlerinin tedariki için yapılan ihalelerde yaklaşık maliyet hazırlamak için yazılım programı OSKA ve KAMUTEK programı, çizim programları için AUTOCAD ve İDECAD yazılımları kullanılmaktadır. Kurum dışından alınan hizmetlerin uygunluğu ve kalitesi için üniversite bünyesinde ilgili meslek kollarında yetkin personel tarafından idari ve teknik şartnameler hazırlanmakta ve 4735 sayılı kanuna uygun sözleşmeler tanzim edilmektedir.

5.5. Kamuoyunu Bilgilendirme

Üniversite, topluma karşı sorumluluğunun gereği olarak, eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme faaliyetlerini de içerecek şekilde tüm faaliyetleri ile ilgili güncel verileri yerel ve ulusal basın ve web sitesi aracılığı ile kamuoyu ile paylaşmaktadır.

5.6. Yönetimin Etkinliği ve Hesap Verebilirliği

Bingöl Üniversitesinin kalite güvence sisteminde, mevcut yöneticilerin liderlik özelliklerini ve verimliliklerini ölçme ve izlemeye imkân sağlayacak bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bunu sağlayacak anket çalışmaları ve başarıyı ödüllendirme sistemi çalışmalarına gereksinim duyulmaktadır.

6. Sonuç, Değerlendirme ve Öneriler

Yükseköğretim Kalite Yönetmeliği gereği 2015 ve 2016 yıllarına ait Kurum İç Değerlendirme Raporlarını sunmuş olan ve Kurumsal Dış Değerlendirme sürecine girme talebini beyan eden Bingöl Üniversitesi'ne, Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından görevlendirilen 5 kişilik takımımızla, yapılan belge incelemesi sonrasında 09.10.2017 tarihinde ön ziyaret, 12-15.11.2017 tarihleri arasında da saha ziyareti gerçekleştirilmiştir. Bu ziyaret sırasında üniversite üst yönetimiyle, kalite komisyonu üyeleriyle, birim yöneticileri, akademik ve idari personel, öğrenciler ve dış paydaşlarla toplantılar yapılmış ve üniversite yerleşkelerinde bulunan bazı birimler ziyaret edilmiştir.

Bu kapsamda, Bingöl Üniversitesi'nin güçlü ve gelişmeye açık yönleri değerlendirilmiştir.

Bingöl Üniversitesi'nin Güçlü Yönleri:

- Kurumun “Bölgesel Gelişme Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşmaya” yönelmesi, bu kapsamda “Tarım ve Havza Bazlı Kalkınma” misyonunu üstlenmesi ve bu çerçevede iç ve dış paydaşların katılım ve katkısıyla yapmakta olduğu çalışmalarla bölgeye sağlamakta olduğu katkının yanı sıra akademik kadrosunu bu doğrultuda geliştirmeye yönelmesi güçlü yön olarak değerlendirilmiştir.
- Üniversitenin uyum içinde çalışan, motivasyonu yüksek bir yönetim yapısına sahip olduğu, ihtisaslaşma süreciyle birlikte bu motivasyonun iç paydaşlarda heyecan ve sinerji yarattığı, bunun süreç iyileştirmelerine yönelik kurumsal refleksin hızlı olması sonucunu doğurduğu bulgusuna ulaşılmıştır.
- Kurumun dış paydaşlarla yakın iletişim halinde olduğu, tarafların birbiriyle olan farkındalık düzeyinin yüksek olduğu ve yoğun bir biçimde sürdürülen ortak faaliyetlerin bölgeye önemli katkı sağladığı belirlenmiştir.
- Yüksekokul ve meslek yüksekokullarında görev yapan akademik personelin çoğunluğunun doktorasını tamamlamış ya da sürdürüyor olmasının üniversitenin güçlü yönleri arasında bulunduğu değerlendirilmiştir.
- Kurumun, henüz tamamlanmamış olan 2018-2022 stratejik planını iç ve dış paydaşların katkısıyla hazırlıyor olması, kaliteye olan inancı göstermesi bakımından güçlü yön olarak değerlendirilmiştir.
- Akademik kadronun yayın performansı ile paralel olarak yurt içi ve yurt dışı kongre, çalıştay ve seminerlere katılımın yılda iki defa desteklenmesi, misyon farklılaşması ile uyumlu araştırma projelerinin BAP tarafından desteklenmesine öncelik verilmesi ve bu durumun senato kararı ile güvence altına alınması güçlü yön olarak değerlendirilmiştir.

- Öğrencilerin, düşüncelerinin ve taleplerinin üniversite yönetimi tarafından dikkate alındığını ve olanaklar dâhilinde iyileştirme yapıldığını bildirmesi güçlü yön olarak değerlendirilmiştir. Ancak geri bildirim mekanizmasına yönelik bir sistem oluşturulması yararlı olacaktır.
- Üniversitenin, komşu ülkelerle etkin bağlantılar kurarak çok sayıda öğrenci kaydı almış olması, gelen öğrencilerin yüksek memnuniyet düzeyi ve tavsiyeleri sonucu yabancı uyruklu öğrenci sayısının artması üniversitenin güçlü yönleri arasında değerlendirilmiştir.
- Lisansüstü tez konularının çoğunlukla bölgesel gereksinimler dikkate alınarak belirlenmesi güçlü yön olarak değerlendirilmiştir.
- Üniversitenin iç mevzuat hazırlıklarının, konunun uzmanı olan personelin oluşturduğu mevzuat komisyonu tarafından hazırlanıyor oluşu güçlü yön olarak değerlendirilmiştir.
- Özellikle yerel basın organları ile iletişim ve toplumu bilgilendirici faaliyetler dinamik bir yapıya sahiptir.

Bingöl Üniversitesi'nin Gelişmeye Açık Yönleri:

- Kalite güvence sisteminin tüm paydaşların farkındalığını ve katılımını sağlayacak şekilde üniversite geneline yaygınlaştırılmadığı, bu kapsamda birimler arası kopuklukların bulunduğu gözlemlenmiş, bunun temel nedeninin üst yönetim kadrosunun yakın bir geçmişte göreve gelmiş olması olduğu düşünülmüştür. Üniversitenin eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme, yönetim sistemi ve kalite güvence sistemine ilişkin planlama, uygulama, kontrol etme ve önlem alma (PUKÖ) süreçlerinin her aşamada sürdürülebilir kılınması gereklidir. Özellikle ölçme, değerlendirme ve geri bildirim mekanizmalarının yeniden planlanması yararlı olacaktır.
- Üniversitenin performans göstergeleri ve kalite güvence süreçleri arasındaki ilişkinin daha etkin biçimde kurulacağı bir sistemin ortaya konulması yararlı olacaktır.

- Yönetim bilgi sisteminin kalite süreçleri ile ilişkilendirilmesi daha etkin bir bilgi sisteminin kurulması için yararlı olacaktır.
- Kurum web sayfası yakın zamanda revize edilmiş, ancak çeşitli eksiklikler içermektedir. Kurumsal hafızanın oluşturulması, kurum kültürünün süreklilik arz etmesi ve şeffaflığın sağlanması için kuruma ilişkin faaliyet raporları, performans programları ve kurumsal mali durum ve beklentileri raporları gibi belgelerin kolaylıkla ulaşılabilir olması yararlı olacaktır.
- Kurumun mezun bilgi sistemi çalışmaları bulunmakla birlikte, veri tabanının daha aktif kullanıma sunulması yararlı olacaktır.
- İç ve dış paydaşların süreçlere katılımının sağlanacağı memnuniyet anketlerinin sistemli hale getirilmesi, bazı birimlerde yer alan dilek/şikayet kutularının yaygınlaştırılarak verilerin değerlendirilmesine yönelik planlama yapılması, internet üzerinden yapılacak geri bildirim yöntemlerinin tanımlanması ve duyurulması yararlı olacaktır.
- MYO programlarının misyon farklılaşması doğrultusunda revize edilmesi, bütünsellik açısından yararlı olacaktır. MYO Koordinasyon Birimi oluşturularak yönetimde temsilin sağlanması, gelişim ve sürekli iyileştirme açısından uygun olacaktır.
- Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk Dili ve Yabancı Dil derslerinin uzaktan öğretim yöntemi ile verilmesinin ders verimliliğini azalttığı değerlendirilmiştir.
- Kurumda henüz ulusal/uluslararası akreditasyon aşamalarından geçmiş bir program bulunmamaktadır. Buna yönelik teşvik ve çalışmalar izlenmiş olmakla birlikte, sürecin hızlandırılması önemli bir kazanım olacaktır.
- Programların eğitim amaçları ve öğrenim çıktılarına nasıl ulaşmaya çalışıldığı, nasıl güvence altına alacağı ve nasıl iyileştirmeyi planladığı konuları gelişmeye açık olarak belirlenmiştir.
- Uygulamalı bilim alanlarında (örneğin, Veteriner Fakültesi) altyapı olanaklarının henüz tamamlanmadığı birimlerde, asgari eğitim-öğretim standartlarının

karşılanabilmesi ve nitelikli mezunlar verilebilmesi için özellikle son sınıf öğrencilerine yönelik “kurumlar arası rotasyon” gibi ivedi çözümler üretilmesi önem arz etmektedir.

- “Öğrenci merkezli” eğitim standartları getirilmesi yararlı olacaktır.
- Öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısının azaltılabilmesi için öğretim kadrolarının sayıca arttırılması gerektiği düşünülmüştür. Bu durum, öğrenci danışmanlıklarında daha nitelikli hizmet verilebilmesini de sağlayacaktır.
- Bazı akademik birimlerde bulunan uygulama laboratuvarlarının öğrenci kapasitesinin düşük olduğu ve laboratuvarın fiziksel koşullarının biyogüvenlik gereksinimlerini karşılayamadığı gözlemlenmiştir.
- Enstitülerin ders müfredatlarında ilgili disiplinlerin derslerinin yanı sıra, adayların metodoloji, yazma becerileri, bilim etiği vb. “araştırma becerilerini” geliştirmeye yönelik dersler ile liderlik, takım çalışması, proje yönetimi, kariyer gelişimi gibi sektöre yönelik “aktarılabılır beceri” derslerinin de bulundurulması önerilmektedir.
- İç kontrol çalışmaları, birim risklerinin belirlenmesi ve akabinde kurumsal risklerin belirlenmesi konularında yapılabilecek çalışmalar, gelişmeye açık bir alan olarak görülmüştür.

Sonuç olarak Bingöl Üniversitesi, kısa geçmişine karşın hedefleri bulunan, bu doğrultuda ilerleyen ve hizmet ettiği amacın bilincinde olan bir kurumdur. Stratejik planlama doğrultusunda bütünsel bir yönetim sisteminin kurulmasıyla, ülke içinde kendi dinamiklerine sahip olan ve fark yaratan bir kurum olarak öne çıkacaktır.